

ÉLET ÉS JÖVŐ

A MAGYAR REFORMÁTUSOK ORSZÁGOS HETILAPJA

XV. évfolyam, 24. szám

ÁRA 80 FILLÉR

1948 június 12

A zsinati tanács tájékoztató körlevele a Presbiteriumokhoz!

14-én dönt a Zsinat az iskolák felől, az egyház és állam viszonya rendezéséről

Atyánkfiai, férjfiak! Kegyelem néktek és békesség Istentől a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.

A zsinati tanács június 2-án és 3-án tartott ülése elhatározta, hogy az egyház és állam viszonyának alakulására vonatkozó eddigi és jelenlegi fejleményekről tájékoztatást ad a Presbiteriumoknak. Teszi ezt egyrészt azért, hogy minden félreértést megelőzve, tisztázzuk képünk lehetőségeit arról, az életbevágóan fontos ügyről, másrészt, hogy a június 14-ére összehívott zsinat abban a biztos tudatban hozhassa meg döntését, hogy az egyházi közvéleményt legteljesebben kifejező és képviselő Presbiteriumok teljes mértékben részt vesznek ennek a döntésnek a tárgyalásán, kidolgozásán, megvitáján és végrehajtásán.

Az új világban

Mint a Presbiteriumok tudják, az új május 7-8. napján tartott zsinat kifejezte az új világban új feladatok elől a magyar református egyházra váró új feladatot, hogy egyházunknak a magyar államhoz való viszonya revízióra szorul.

Az azóta eltelt idő alatt mindnyájunknak éreztünk kellett, hogy ennek a feladatnak minél sürgetőbb megoldása mennyire érdekében áll egyházunknak is. Ennek lett a következménye az, hogy az 1948. évi április 30-án tartott zsinati tanácsülésünknek látta deklarációjában egyrészt megállapítani azokat az alapelveket, melyekről evangéliumi hitből és hitvallásából következően, másrészt, hogy teljes készséggel ajánlja fel az új magyar állami és társadalmi rendben, minden olyan szabálatra, amelyet az Úr Jézus Krisztus nevében a Szentlélek erejével végezhet.

Ennek a készségnek megfelelő a magyar kormányának a többször hangsúlyozott szándéka, hogy az állam és egyház viszonyait nem egyoldalú törvényhozási úton, hanem az egyházzal folytatandó tárgyalásokkal rendezze.

A tárgyalások

Ezek a tárgyalások folyó évi május havában indultak meg és május 22-én a konvienti elnökségi tanács kidolgozta és a magyar kormány kiküldöttével közötti megbeszéléshez vezettek. Ezen a megbeszélésen egy előzetes tervezet jött létre azaz a megállapodással, hogy ezt a kormány kiküldöttjei a kormányának, az egyházi kiküldöttje pedig a zsinati tanács útján a döntésre egyedül jogosult zsinathoz fogja előterjeszteni. Ebből világosan láthatja mindenki, hogy mennyire nem igazuk azok a szájtömlők, amelyek nem is hiszemű forráshoz származó híresztelések, mintha az említett konvienti kiküldöttje bármely kérdésben megengedést költött volna. Munkája a felelősség szerint kizárólag a meg-

egyezés útját egyengető előkészítő tevékenység volt.

Lehetőségek előtt

A konvienti kiküldöttiek az előkészítő megbeszélések során, az állami kormánytényezők nyilatkozatából úgy látták, hogy egy esetleges megengedés által az egyház sajátos feladatai előtt (istentisztelet, gyülekezeti élet, missziói munka, szociális munka és önkormányzat) teljesen szabad utak és lehetőségek nyílnak meg és ezek tekintetében teljes megértésre találtak.

Másrészt ugyanakkor félreérthetetlenül tudomásul hozták a kormánytól, hogy az állam nem állami iskolákat törvényhozási úton a legközelebbi idő alatt államosítja.

Rágalmak

Ismeretlen felhívást tért a Presbiteriumok figyelmébe arra, hogy ebben a tekintetben sem történt, mint ahogy azt rágalmazásokból többfelől híresztelték, az egyházi kiküldöttiek részéről közvéleményezés, felajánlás vagy átadás.

Figyelemztetjük a Presbiteriumokat arra is, hogy a vallásgyakorlatra vonatkozó előbbi szakasz és az iskolák államosítására vonatkozó elhatározás szoros kapcsolatban van egymással.

Zsinati tanácsunk június 2-án és 3-án tartott ülésében megteremtette az említett tervezetet, továbbá figyelembe vette a református közvéleményben az ország különböző részeiben elhangzott észrevételeket, kifogásokat és javaslatokat és alapos megfontolás után a tervezetet a zsinat elé terjesztte. Ennek a tervezetnek lényeges tartalmát a következőkben ismertetjük.

Új vallásügyi törvény

Az egyház helyzetének a magyar köz társadalomban való új rendezése céljából a kormány és az egyház általános közös bizottságot küldt ki az új vallásügyi törvény javaslatának kidolgozására, ami régi szerződésünk orvoslását célozza, többek között elsősorban a gyermekek vallásos vonatkozó törvény megváltoztatásával.

Ugyanaz a közös bizottság lesz hivatalos arra, hogy a majd megfogalmazott törvénytervezet kidolgozására vonatkozó javaslatokat előkészítse.

A kormány az alkalommal is elismeri és minden lehetséges és szükséges eszközökkel biztosítja a vallásgyakorlat teljes szabadságát, aminek eddigi védelmét és biztosítását az egyház is készséggel elismeri.

Az egyházi munkák szabadsága

A kormány magától fogva az egyházi élet szabad működésének értelmezésében az általunk kívántakat, espedik, hogy az állami intézkedéseket teljesen szabadon bírhatjuk, nem

csak templomban, hanem középületekben, családi otthonokban és szabad tereken, hogy a bibliai órákat, gyülekezőket és országos konferenciákat, evangélikus összejöveteleket szintén ugyanilyen módon szabadon tarthatunk, hogy missziót folytathatunk egyházi lapokban és önálló sajtótermékekben, végezhetjük a Biblia- és irattérjesztést, az iskolák kötelező vallásoktatást és a szociális munkát. Mindezekre a dolgokra a szükség szerint az állami iskolák tantermeit felhasználhatjuk, az említetteken kívül egyéb vallásos és egyházi összejöveteleket és gyűléseket céljaira is.

A kormány tiszteltben tartja és tartatja azt a kötelezettségünket, hogy híveinket jövekedésekre buzdíthassuk, különösen a szegények, elhagyottak, árva, azok gondozására és egyéb szociális intézményeket tarthassunk fenn és fenntartsunk.

Államsegélyek

Mindaddig, amíg egyházunk e feladatok elvégzésére anyagilag megérősödhetik, az állam kötelezi magát arra, hogy úgy a személyi, mint a dologi államsegélyeket öt évig a mai mértékben, további tizenöt év alatt fokozatosan csökkentő mértékben biztosítsa. Ezenkívül az Országos Református Lelkészi Nyugdíjintézet tagjainak, ezek özvegyeinek és árvaiknak ellátására adott összegeket, valamint az 1933 december 31-ig nyugellátásban részesítettök nyugellátását az állam viselni fogja és kibátásba helyezi, hogy az 1954-től nyugellátásba kerülőkről intézményesen gondoskodni fog.

Tanítók, kántorok

Az iskolák államosításával kapcsolatban a jelenlegi tanítóinkat, tanárainkat és iskolai személyzetünket jelenlegi javadalmuk és előlépési jogosultságuk alapján az állami státusba nevezi ki július 1-étől. Az iskolák épületei és illetményföldjei előrelátólag az állam tulajdonába mennek át az 1948 május 15-én fennálló és bizonyítható terheikkel együtt.

Iskolafenntartás joga

A jelenlegi tanítói feladatok tanítók és munkások eddigi feltételei mellett 2 évig továbbra is ellátják, azután ellátásuk, a feladatukért járó földi juttatás az egyház tulajdonában marad.

A köznevelési egyházi jellegű tanintézetek, mint például a teológiai főiskolák és egyházi munkásokat képező intézetek, nem államosítottak. A kormány biztosítja az idő szerint negy történelmi múltú kollégiumunk (Márospataki, debreceni, pécsi és szegedi) egyházi iskoláként való fennmaradását, melyeknek államsegélyt a húsz éves időszakra az említett módon folyósítja, és hogy fenn egyházi iskolául

nőnevelő intézetet is. A húsz évi átmeneti idő után ezeknek az iskoláknak fenntartása az egyház dolga és felelőssége lesz, melyben benne foglaltatik egyházunk iskolafenntartási joga. Bár a jelenlegi viszonyok között és nem a református egyház magatartása következtében beállott helyzetben jelenlegi iskoláink csak kény kivétellel államosítottak, amely a mi négy százados iskolai munkánk megszentelt emlékeire, és értékeire gondolva, a legmélyebb fájdalommal okozza nekünk, fenntartjuk azt a reményeinket, hogy egyházunk és a magyar demokrácia viszonya úgy fog alakulni, hogy iskolafenntartó jogunk gyakorlatilag is fel fog újulni és ez elől az akadályok el fognak hárulni. Semmi kétségünk nem lehet afelől, hogy az a zsinat megfogalmazott kifejezése fogja juttatni.

A kormány a vallásitanítás kötelező jellegét továbbra is fenntartja és annak anyagi feltételeit is biztosítja.

Mindezekből nyilvánvaló az, hogy a legsúlyosabb felelősség terhe alatt kellett és kell megfogalmazni a zsinati tanácsnak és a zsinatnak, valamint a presbiteriumoknak is egész egyházunk és egyes gyülekezeleink lelki és anyagi teherbírást.

Bizalmat a zsinatnak

E tájékoztatás után szeretettel kérjük a Presbiteriumokat, hogy ajándékozzák meg teljes bizalmukkal az ilyen életbevágó fontosságú döntés elő állított zsinatot, buzgóan könyörgöjének azért, hogy a zsinat a maga határozatait egyedül az egyház Úrának parancsa szerint hozhassa meg.

A zsinati tanács meg kívánja adni a lehetőségét a Presbiteriumoknak arra is, hogy a kapott tájékoztatás alapján, a helyzet ismeretében és a következmények felelősségével és mérlegelése után, az állammal való békés megengedés kérdésében véleményét nyilváníthassanak és ezt közvetlenül a zsinat elnökségéhez terjesszék fel, annak tudatában, hogy a zsinatnak törvényhozó joga van.

„Végezetre atyámfiai legyetek jó észszerűben, épüljétek, vigasztalódjatok, egy értelemben legyetek, békességben éljétek és a szeretetnek és békességnek Istene létszen veletek. Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme és az Istennek szeretete és a Szent Léleknek közössége mindnyájatokkal. Amen.” (II. Kor. 13. rész 11. 13. vers.)

Atyafiságos szeretettel köszönt mindnyájaitokat.

Budapest, 1948 június 3.

A ZSINATI TANÁCS.

Am 14.-ten fällt die Synode ihre Entscheidung über die Schulen und über die Regelung ihres Verhältnisses zwischen Staat und Kirche.